

УДК 502.504.556.5

<https://doi.org/10.17721/2308-135X.2023.73.58-63>

Холоденко Вікторія Святославівна,
кандидат географічних наук; доцент
Холоденко Андрій Олексійович
Будз Олена Петрівна,
кандидат технічних наук; доцент

Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне, Україна, e-mail: xac2006@ukr.net
Рівненський інститут Київського університету права, м. Рівне, Україна
Національний університет водного господарства та природокористування м. Рівне, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД

Метою даного дослідження є системний аналіз особливостей оцінки впливу на довкілля поверхневих вод. Стаття є продовженням низки публікацій з оцінки впливу на довкілля водних ресурсів.

Методика. У науковому дослідженні з особливостей оцінки впливу на довкілля поверхневих вод використано системний підхід для аналізу характеристик оцінки впливу на довкілля (ОВД) поверхневих вод за такими напрямками: процедури ОВД поверхневих вод, термінологія, характер та документація; оцінка впливу планованої (господарської) діяльності на поверхневі води; опис діяльності, пов'язаної з поверхневими водами. Для досягнення цієї мети були виконані наступні завдання: вивчено та охарактеризовано процедури, тривалість, характер та документацію ОВД щодо поверхневих вод; досліджено та обговорено оцінку впливу планованої (господарської) діяльності на поверхневі води; проаналізовано опис діяльності, пов'язаної з поверхневими водами.

Результати. Розглянуто нормативно-правові аспекти питання (закони, ДБН, методичні рекомендації), процедуру, термін, характер, матеріали ОВД поверхневих вод. Загальний термін ОВД може бути від 60 до 120 днів. Звіт з ОВД включає різноманітні матеріали, які відображають вивченість даної території; матеріали надані замовником робіт; відомості Державного звітного балансу використання поверхневих вод у відповідному районі тощо. Необхідно відмітити, що ОВД включає дослідження території поверхневих вод у процесі підготовчих, будівельних робіт, під час експлуатації поверхневих вод, опису ресурсів, які будуть використовуватися, санітарно-захисна зона (СЗЗ), водокористування і водовідведення. Вивчено оцінки впливу на поверхневі води планової (господарської) діяльності, а також проаналізовано опис заходів щодо поверхневих вод. Дослідження проведено на основі звітів з ОВД для планової діяльності на поверхневих водних об'єктах. Ймовірний вплив на поверхневі води рекомендується проводити за біологічними, гідроморфологічними, хімічними та фізико-хімічними показниками, а також загальним рівнем засміченості і замулення на місцевому рівні. В оцінку включають забрудненість масиву поверхневих вод побутовим та іншим сміттям. Здійснюється опис факторів довкілля, які ймовірно зазнають впливу з боку планованої діяльності та її альтернативних варіантів у тому числі здоров'я населення, стан фауни, флори, біорізноманіття, ґрунтів, води, повітря, кліматичні фактори, матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину, ландшафт, соціально-економічні умови та взаємозв'язки між цими факторами. А також проводиться оцінка можливого впливу на довкілля планованої діяльності, зокрема, величини та масштабів такого впливу. Проводять оцінку за видами та кількістю очікуваних відходів. Також необхідно проводити оцінку діяльності компаній, підприємств, установ тощо, які знаходяться в зоні впливу такої планової діяльності. Необхідно враховувати при оцінці ОВД наявність затвердженого плану управління річковим басейном, небезпечні геологічні процеси, до яких можуть призводити морфологічні впливи вод. При оцінці рекомендується застосовувати сучасні методи дослідження. У дослідженні не розглядалося питання результатів громадського обговорення щодо такої планової діяльності із поверхневими водами.

Наукова новизна полягає в системному аналізі особливостей оцінки впливу на довкілля поверхневих вод. Дослідження було проведено для всіх учасників, які можуть вивчати та здійснювати ОВД.

Практична значимість. Результати дослідження можуть бути використані в навчальному процесі Національного університету водного господарства та природокористування, зокрема, на спеціальності 103 «Науки про Землю» та інших закладах вищої освіти при викладанні гідрологічних, природничих, географічних, економічних, еколого-геологічних дисциплін. Своє застосування результати знайдуть в законодавчій та виконавчій роботі органів місцевого самоврядування при розробці програм соціально-економічного розвитку територіальних громад. Матеріали дослідження сприятимуть раціональному використанню водних ресурсів в областях України.

Ключові слова: оцінка впливу на довкілля, поверхневі води, заходи, забруднення, навколишнє середовище, екологічна рівновага.

UDC 502.504.556.5

<https://doi.org/10.17721/2308-135X.2023.73.58-63>

Kholodenko Victoriia Svyatoslavivna,
candidate of geographical sciences; associate professor
Kholodenko Andrii Oleksiyovych
Budz Olena Petrivna,
candidate of technical sciences; associate professor

National university of water and environmental engineering, Rivne, Ukraine,
e-mail: xac2006@ukr.net
Rivne institute of Kyiv university of law, Rivne, Ukraine
National university of water and environmental engineering, Rivne, Ukraine

PECULIARITIES OF ASSESSING THE INFLUX OF SURFACE WATERS

The purpose of this study is a systematic analysis of the features of the environmental impact assessment of surface waters. The article is a continuation of a series of publications on environmental impact assessment of water resources.

Method. In the scientific study on the peculiarities of surface water environmental impact assessment, a systematic approach was used to analyze the characteristics of surface water environmental impact assessment (EIA) in the following areas: surface water EIA procedures, terminology, nature and documentation; assessment of the impact of planned (economic) activity on surface water; description of activities related to surface water. In order to achieve this goal, the following tasks were performed: the procedures, duration, nature and documentation of ATS for surface waters were studied and characterized; the assessment of the impact of the planned (economic) activity on surface water was investigated and discussed; the description of activities related to surface water was analyzed.

The results. The regulatory and legal aspects of the issue (laws, DBN, methodological recommendations), procedure, term, nature, materials of surface water EIA were considered. The total term of EIA can be from 60 to 120 days. The EIA report includes a variety of materials that reflect the study of the given territory; materials provided by the customer; information of the State reporting balance of surface water use in the relevant district, etc. It should be noted that EIA includes the study of the territory of surface water in the process of preparatory and construction works, during the exploitation of surface water, description of the resources that will be used, SPZ, water use and drainage. Assessments of the impact on surface water of planned (economic) activities have been studied, as well as a description of measures regarding surface water have been analyzed. The study was carried out on the basis of reports from EIA for planned activities on surface water bodies. The probable impact on surface waters is recommended to be carried out according to biological, hydromorphological, chemical and physicochemical indicators, as well as the general level of clogging and silting at the local level. The assessment includes contamination of the massif of surface waters by household and other garbage. A description of the environmental factors that are likely to be affected by the planned activity and its alternative options is carried out, including the health of the population, the state of fauna, flora, biodiversity, land, soils, water, air, climatic factors, material objects, including architectural, archaeological and cultural heritage, landscape, socio-economic conditions and relationships between these factors. And an assessment of the possible impact on the environment of the planned activity is also carried out, in particular, the magnitude and scope of such impact. An assessment is carried out according to the types and amount of expected waste. It is also necessary to evaluate the activities of companies, enterprises, institutions, etc., which are in the zone of influence of such planned activities. It is necessary to take into account the existence of an approved river basin management plan, dangerous geological processes to which the morphological effects of waters can lead when assessing the EIA. When evaluating, it is recommended to use modern research methods. The study did not consider the issue of the results of the public discussion regarding such planned activities with surface water.

The scientific novelty consists in the systematic analysis of the features of the environmental impact assessment of surface waters. The study was conducted for all participants who can study and perform EIA.

Practical significance. The results of the research can be used in the educational process of the National university of water and environmental engineering, in particular, in the specialty 103 "Earth Sciences" and other institutions of higher education when teaching hydrological, natural, geographical, economic, ecological and geological disciplines. The results will find their application in the legislative and executive work of local self-government bodies when developing programs for the socio-economic development of territorial communities. Research materials will contribute to the rational use of water resources in the regions of Ukraine.

Keywords: environmental impact assessment, surface water, measures, pollution, environment, ecological balance.

Постановка проблеми. Сучасний антропогенний вплив на довкілля без урахування екологічних вимог призводить до конструктивних змін та порушення екологічної рівноваги довкілля в цілому. У 2017 році прийнято Закон України № 2059-VIII «Про оцінку впливу на довкілля» (далі - ОВД), який передбачає і встановлює правові та організаційні засади здійснення оцінки впливу на довкілля, спрямованої на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання і відтворення природних ресурсів у процесі прийняття рішень про задоволення державних, громадських та приватних інтересів у разі провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля (Закон України «Про оцінку впливу...», 2017). Іншими словами, закон зобов'язує державу проводити ОВД для всіх, хто використовує або принаймні має певний вплив на природні ресурси. Однак, зважаючи на воєнний стан в Україні, 15 березня 2022 року до розділу 1 вище згаданого закону (Закон України «Про оцінку впливу...», 2017, стаття 3) було внесено зміни. Зокрема, це стосується сфери застосування ОВД. «Оцінці впливу на довкілля не підлягає діяльність, прямо не передбачена частинами другою і третьою цієї статті, а також планована діяльність, спрямована виключно на забезпечення оборони держави, ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, наслідків

антитерористичної операції на території проведення антитерористичної операції на період її проведення, відповідно до критеріїв, затверджених Кабінетом Міністрів України, відновлювальні роботи з ліквідації наслідків збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану та у відбудовний період після закінчення воєнних дій”.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що за останні п'ять років було проведено мало досліджень (окремі звіти компаній, установ, організацій) на цю тему. Закон (Закон України «Про оцінку впливу..., 2017, стаття 3) не встановлював чіткої процедури проведення оцінки впливу на довкілля, тому необхідно було забезпечити правове регулювання. Тому у 2021 році Міністерство регіонального та соціального розвитку України затвердило ДБН А.2.2-1:2021 «Склад та зміст матеріалів з оцінки впливу на довкілля» (далі - ОВД) (ДБН А.2.2-1:2021, 2022).

В чому ж різниця між оцінкою впливу на довкілля (ОВД) та оцінкою впливу на навколишнє середовище (ОВНС)? А різниця полягає в тому, що ОВД є проектним документом і її підготовка здійснюється відповідно до ДБН. Тобто, ОВД – це процедура, яка передбачає комплексний розгляд планованої діяльності, що включає участь громадськості та розгляд пропозицій і зауважень. Ця процедура регулюється Законом України «Про оцінку впливу на довкілля». Процедура ОВД передбачає більш детальний аналіз запланованої діяльності та розгляд технічних і регіональних альтернатив, включаючи можливість участі громадськості при підготовці звіту з ОВД розробник проекту найімовірніше, враховуватиме матеріали ОВД проекту. Єдина відмінність полягає в тому, що ОВНС для реконструкції або коригування готується лише для відповідної частини проекту, що коригується; процедура ОВД розглядає вплив всього об'єкта.

Слід зазначити, що матеріали ОВД включають результати оцінки впливів на навколишнє природне середовище, соціальне середовище (включаючи діяльність людини) та техногенне середовище, які обґрунтовують прийнятність планованої діяльності (ДБН А.2.2-1:2021, 2022, с. 3). Логічно, що такі оцінки впливу на навколишнє середовище будуть відрізнятися для різних природних ресурсів. Це дослідження зосереджується на ОВД для поверхневих вод.

Мета дослідження – проаналізувати особливості оцінки впливу на довкілля поверхневих вод.

Методи дослідження. У дослідженні оцінки впливу на довкілля поверхневих вод було використано системний підхід для аналізу характеристик ОВД поверхневих вод за такими напрямками: процедури ОВД поверхневих вод, термінологія, характер та документація; оцінка впливу планованої (господарської) діяльності на поверхневі води; опис діяльності, пов'язаної з поверхневими водами.

Для досягнення цієї мети були виконані наступні завдання:

- вивчено та охарактеризовано процедури, тривалість, характер та документацію ОВД щодо поверхневих вод;
- досліджено та обговорено оцінку впливу планованої (господарської) діяльності на поверхневі води;
- проаналізовано опис діяльності, пов'язаної з поверхневими водами.

Виклад основного матеріалу. 1. Оцінка впливу на довкілля поверхневих вод має певні відмінності від оцінки впливу на довкілля підземних вод (Холоденко В.С. та ін, 2023). Процедура ОВД обов'язкова для тих учасників, господарська діяльність яких призводить до скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, хто проводить розчистку русел річок, будівництво у межах водних об'єктів тощо. Розглянемо основні процедурні особливості, терміни, характер та документацію з ОВД для цього виду діяльності.

Процедура ОВД відображає процес, який сприяє прийняттю екологічно орієнтованих рішень щодо реалізації запланованої діяльності у сфері землекористування шляхом виявлення негативних впливів, оцінки впливу на довкілля, врахування громадської думки та розроблення заходів для зменшення і запобігання впливу. Процес проведення ОВД планованої діяльності та підготовки відповідних матеріалів, які є основою для підготовки обґрунтовуючих документів, що підлягають державній екологічній експертизі, регулюється Законом України «Про оцінку впливу на довкілля». Терміни проведення ОВД можуть бути від 60 до 120 днів.

Потенційний вплив забруднення поверхневих водних об'єктів може поширюватися на геологічне, водне, антропогенне та соціальне середовище, що може виражатися у вигляді забруднення території, у виснаженні водного стоку та погіршенні його якості, у засміченні русел річок, у порушенні санітарних і водоохоронних умов, у захворюваності населення та ін. Загальна тривалість проведення ОВД в Україні варіюється. Процедура ОВД включає наступні етапи: підготовка технічної документації, громадське обговорення, збір та аналіз даних, додаткові

дослідження, експертна оцінка, підготовка звіту з ОВД та прийняття рішення. Відмінні від цього строки можуть бути зумовлені проведенням додаткових досліджень, залученням експертів та великим обсягом складних робіт.

Звіт з ОВД ґрунтується на загальних матеріалах геологічних, гідрологічних, гідрогеологічних досліджень району, на геологічних, гідрографічних, гідрологічних, гідрогеологічних картах району робіт, облікових картах, інформації з екологічних паспортів, паспортів водних об'єктів, що характеризують сучасний екологічний стан району, матеріалах, наданих замовниками робіт, форми звітності 2ТП-водгосп. Зокрема, оцінка достовірності прогнозованих результатів планованої інвестиційної діяльності, заходи щодо зменшення негативних наслідків планованої господарської діяльності, програма моніторингу та після проектного аналізу, обґрунтування вибору варіантів планованої діяльності з використання поверхневих вод з усіх розглянутих варіантів, що пройшли громадське обговорення під час дослідження та підготовки матеріалу.

Слід зазначити, що «Загальні методичні рекомендації щодо змісту та порядку підготовки звітів з оцінки впливу на довкілля» (Загальні методичні рекомендації..., п.18), затверджені Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України 15 березня 2021 року, надають основні рекомендації щодо здійснення ОВД, змісту звіту, опису, мети планованої діяльності, періоду підготовки, періоду будівництва, періоду експлуатації. Слід зазначити, що у звіті вказані характеристики планованої діяльності протягом періоду, опис ресурсів, які будуть використовуватися, СЗЗ, водопостачання та водовідведення. У більшості випадків це загальні рекомендації без чіткої методологічної оцінки.

Для оцінки впливу на поверхневі води рекомендують використовувати такі показники: оцінку поточного стану масиву поверхневих вод на місцевому рівні, а також ймовірного впливу на поверхневі води рекомендується здійснювати за біологічними, гідроморфологічними, хімічними та фізико-хімічними показниками, а також загальним рівнем засміченості і замулення на місцевому рівні:

1). До *біологічних* (гідробіологічних) показників, відповідно до водного законодавства, належать: склад та середні кількісні показники фітобентосу, рослин-макрофітів, фітопланктону; склад та середні кількісні показники донних безхребетних; склад, середні кількісні показники та вікова структура риб. Рекомендується акцентувати увагу на 1) найбільш чисельних, фонових видах у пробах, 2) індикаторах якості води, 3) охоронюваних видах.

2). До *гідроморфологічних* показників, відповідно до водного законодавства, належать: площа водозбірної басейну (водозбірна площа) водного об'єкта (для малих водотоків і водойм) або його ділянки (для середніх і великих водотоків і водойм); джерела живлення водного стоку; дані багаторічних спостережень з найближчих гідрологічних постів щодо середньої багаторічної витрати води ($\text{м}^3/\text{с}$), середнього багаторічного об'єму стоку ($\text{км}^3/\text{рік}$), динаміки витрати води за сезонами (для водойм - динаміка наповнення водойми) – у повінь, у літню і зимову межінь, для незарегульованих водотоків - середньодобова витрата води року 95%-ної забезпеченості, для водотоків з зарегульованим стоком – встановлена гарантована витрата нижче греблі або санітарний попуск, для малопроточних водойм - найменш сприятливий режим водозабезпечення; ширина і глибина водотоку, діаметр і глибина водойми (середнє значення у місцевих умовах і в місцях розташування створів), для водойм - площа водної поверхні, об'єм води, тип водообміну; характер русла (природне, спрямлене, штучне, днопоглиблення); структура і субстрат річкового ложа/озерного ложа; структура прибережної зони або озерних берегів (якщо планована діяльність передбачає зміну берегів). Гідроморфологічні умови рекомендується характеризувати з вищим рівнем деталізації, якщо планована діяльність передбачає, в тому числі, берегоукріплення, регулювання русла чи руслових процесів, реконструкцію гідротехнічних споруд та споруд гідрозахисту, облаштування нових водовипусків.

3). До *фізико-хімічних* і *хімічних* показників (показників якості води у водному об'єкті), відповідно до водного законодавства, належать: температура води (бажано – середньомісячна або середня у зимовий і літній періоди), водневий показник рН; біохімічне споживання кисню, хімічне споживання кисню, забруднюючі речовини згідно із затвердженим в установленому порядку переліком забруднюючих речовин, скидання яких у водні об'єкти нормується, а також переліком забруднюючих речовин для визначення хімічного стану масивів поверхневих і підземних вод та екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод; за потреби - загальна мінералізація (вміст розчинних солей) і колі-індекс. Характеризуючи показники якості води, доцільно зазначати число вимірювань та проб на рік, на підставі яких отримано фактичні

значення (1-3 проби на рік – низький рівень надійності даних, 4-12 – від середнього до високого рівня надійності).

4). Якщо планована діяльність передбачає фізичні впливи на гідроморфологічні умови водних об'єктів, порушення земель і ґрунтового покриву у прибережній захисній смузі або скидання вод, що привносять додаткову каламутність у водний об'єкт, то рекомендується оцінювати загальне замулення у місцевих умовах.

5). Забрудненість масиву поверхневих вод побутовим та іншим сміттям (побутові відходи, сміття будівельне та інше від людської діяльності; сюди не відносяться дерева, що впали у воду, інша органічна речовина природного походження, що потрапляє у зв'язку з відпадом дерев, кущів, трав, життєдіяльністю диких тварин).

Необхідно здійснити опис факторів довкілля, які ймовірно зазнають впливу з боку планованої діяльності та її альтернативних варіантів у тому числі здоров'я населення, стан фауни, флори, біорізноманіття, землі (у тому числі вилучення земельних ділянок), ґрунтів, води, повітря, кліматичні фактори (у тому числі зміна клімату та викиди парникових газів), матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину, ландшафт, соціально-економічні умови та взаємозв'язки між цими факторами. Також включити опис і оцінку можливого впливу на довкілля планованої діяльності, зокрема, величини та масштабів такого впливу (площа території та чисельність населення, які можуть зазнати впливу), характеру (за наявності транскордонного), інтенсивності і складності, ймовірності, очікуваного початку, тривалості, частоти і невідворотності впливу (включаючи прямий і будь-який опосередкований, побічний, кумулятивний, транскордонний, короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий, постійний і тимчасовий, позитивний і негативний вплив), зумовленого: а) виконанням підготовчих і будівельних робіт та провадженням планової діяльності, включаючи (за потреби) роботи з демонтажу після завершення такої діяльності; б) використанням у процесі провадження планованої діяльності природних ресурсів, зокрема земель, ґрунтів, води та біорізноманіття; в) викидами та скидами забруднюючих речовин, шумовим, вібраційним, світловим, тепловим та радіаційним забрудненням, випроміненням та іншими факторами впливу, а також здійсненням операцій у сфері поводження з відходами; г) ризиками для здоров'я людей, об'єктів культурної спадщини та довкілля, у тому числі через можливість виникнення надзвичайних ситуацій; д) кумулятивним впливом інших наявних об'єктів, планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності, з урахуванням усіх існуючих екологічних проблем, пов'язаних з територіями, які мають особливе природоохоронне значення, на які може поширитися вплив або на яких може здійснюватися використання природних ресурсів; е) впливом планованої діяльності на клімат, у тому числі характер і масштаби викидів парникових газів, та чутливістю діяльності до змін клімату; є) технологією і речовинами, що використовуються.

Оцінка за видами та кількістю очікуваних відходів (побутові відходи, відходи ґрунтів, відходи води), викидів (скидів). Дана діяльність повинна враховувати вимоги ЗУ «Про управління відходами» (Закон України «Про управління...», 2022).

Опис поточного стану водних об'єктів має включати затверджені гранично допустимі межі скидання забруднюючих речовин із зворотними водами. Скидання стічних вод має відбуватися на відстані не менше 1,5 кілометрів вниз за течією у водних шляхах і не менше 1,5 кілометрів навколо місця скидання у фоновому режимі у водосховищах. Якщо планована діяльність проводиться в місцях, безпосередньо прилеглих до заплави, у прибережних захисних зонах охоронних поясів охорони навколишнього середовища, то варто враховувати цю відстань в 1,5 кілометра.

Також при розробці ОВД для водних ресурсів спочатку необхідно зібрати інформацію про цей резервуар для води або місце водозабору. Для цього потрібно визначити, що знаходиться навколо, тому що часто виникають ситуації, коли діяльність компаній, розташованих в цій зоні, впливає на показники звіту з ОВД. У характеристику поточного стану водних об'єктів необхідно включати опис типу водообміну, характер русла річки і дна. Якщо водойма знаходиться поблизу сільськогосподарських угідь, необхідно враховувати вміст нітратів і фосфатів, оскільки в Україні зафіксовано перевищення допустимого внесення цих добрив у ґрунт.

При наявності затвердженого плану управління річковим басейном, до якого відносяться водні об'єкти, порушені планованою діяльністю, відзначаються екологічні цілі, визначені планом, і характеризується відповідністю планованої діяльності екологічним цілям. Якщо запланована діяльність передбачає скидання забруднюючих речовин, що повертаються у водойму (на державному, регіональному або місцевому рівні), для яких не проводиться моніторинг стану води, необхідно забезпечити, щоб вміст таких речовин у водних об'єктах зони змішування і лінії контролю

визначався відповідно до поточного стану, заснований на репрезентативних вибірках за кількістю і часом. Також необхідно враховувати аспекти, пов'язані з небезпечними геологічними процесами (руйнування берегів, повені, підтоплення), до яких можуть призводити різноманітні морфологічні впливи вод.

Необхідно застосовувати при ОВД сучасні методи: прогнозування, геоінформаційних систем, гідродинамічний, гідравлічний, гідрофізичний та інші.

При розробці звіту з ОВД також особлива увага приділяється технології попереднього очищення стічних вод (вплив на водні об'єкти) і технології обробки осаду і шламонакопичення (вплив на повітря і ґрунт), обраної відповідно до складу води, ЩО надходить. Існують показники, за якими викиди у водні об'єкти обов'язково нормуються на всіх підприємствах. Зазвичай, тверді речовини промиваються під час первинної обробки, а під час вторинної обробки, яка є основною, відбувається поділ зважених органічних речовин і сполук. Залежно від складу води, вартості і площі підприємства проектується регіональні та загальні системи очищення стічних вод промислових підприємств (решітки, решіткотримачі, пісколовки). При проектуванні очисних споруд слід керуватися ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні Мережі та споруди. Основні положення проектування». Крім того, таке обладнання має бути включено до «Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами» (Постанова Кабінету Міністрів №465 від 25.03.1999 р.), «Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України» (наказ №190 від 27.06.2008р.).

Однією з найважливіших частин ОВД є опис заходів, пов'язаних з використанням поверхневих вод. А саме, запобігання витоку, уникнення, зменшення та усунення значного негативного впливу на навколишнє середовище (включаючи використання компенсаційних заходів). Таким чином, всі заходи можна розділити на *загальні заходи захисту, заходи з очищення, компенсаційні заходи та специфічні заходи захисту* (ресурсозбереження, охорона, організація та управління, безпека), що реалізуються під час будівництва та експлуатації поверхневих вод. Тому загальні заходи захисту включають виявлення та ліквідацію (або ремонт) всіх непрацюючих старих, несправних або неправильно експлуатованих споруд, обладнання на водних об'єктах, які становлять небезпеку з точки зору потенційного забруднення вод, санітарно-епідеміологічною службою, гідрометеорологічною службою та управлінням екологічної безпеки. Дотримання вимог Водного кодексу України. Суворе регламентація нових споруд і будь-якого нового будівництва з обов'язковим узгодженням з місцевими органами влади; заборона скиду неочищених стічних вод та ін. Компенсаційні заходи включають спеціальні рентні платежі за користування поверхневими водами, які регулюються законодавством та податковим законодавством.

Висновок. У цій роботі було проаналізовано особливості оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, пов'язаної з поверхневими водами. Зокрема, розглянуто процедури ОВД, термінологію, сутність та документацію щодо поверхневих вод, способи оцінки впливу планованої (господарської) діяльності на поверхневі води та опис заходів щодо поверхневих вод.

Список використаних джерел

- Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 21.07.2017 // Відомості Верховної Ради України офіційне видання. — 2017 р., № 29, стор. 12.
ДБН А.2.2-1:2021 «Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС)». Видання офіційне. К.: Мінрегіон України. 2022. – 26 с.
Загальні методичні рекомендації щодо змісту та порядку складання звітів з оцінки впливу на довкілля. / Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України/ Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля. 88 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://eia.menr.gov.ua/>
Закон України «Про управління відходами» від 20.06.2022 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text/>.
Холоденко В.С., Холоденко А.О., Матус С.К. Особливості оцінки впливу на довкілля підземних вод / Вісник НУВГП: збірник наукових праць. Вип. 2(102), Рівне: 2023.

References

- The Law of Ukraine "On Environmental Impact Assessment" dated 07/21/2017 // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, official edition. — 2017, No. 29, p. 12.
DBN A.2.2-1:2021 "Composition and content of environmental impact assessment materials (EIA)". The publication is official. K.: Ministry of the Region of Ukraine. 2022. - 26 p.
General methodical recommendations regarding the content and procedure of drawing up environmental impact assessment reports. / Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine/ Unified Register of Environmental Impact Assessment. 88 p. [Electronic resource]. - Access mode: <https://eia.menr.gov.ua/>
Law of Ukraine "On Waste Management" dated June 20, 2022 [Electronic resource]. - Access mode: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text/>.
Kholodenko V.S., Kholodenko A.O., Matus S.K. Peculiarities of assessment of the impact on the environment of underground waters / Bulletin of the NUVHP: collection of scientific papers. Vol. 2(102), Rivne: 2023.

Надійшла до редколегії 06.10.2023
Прийнята до друку 15.11.2023